

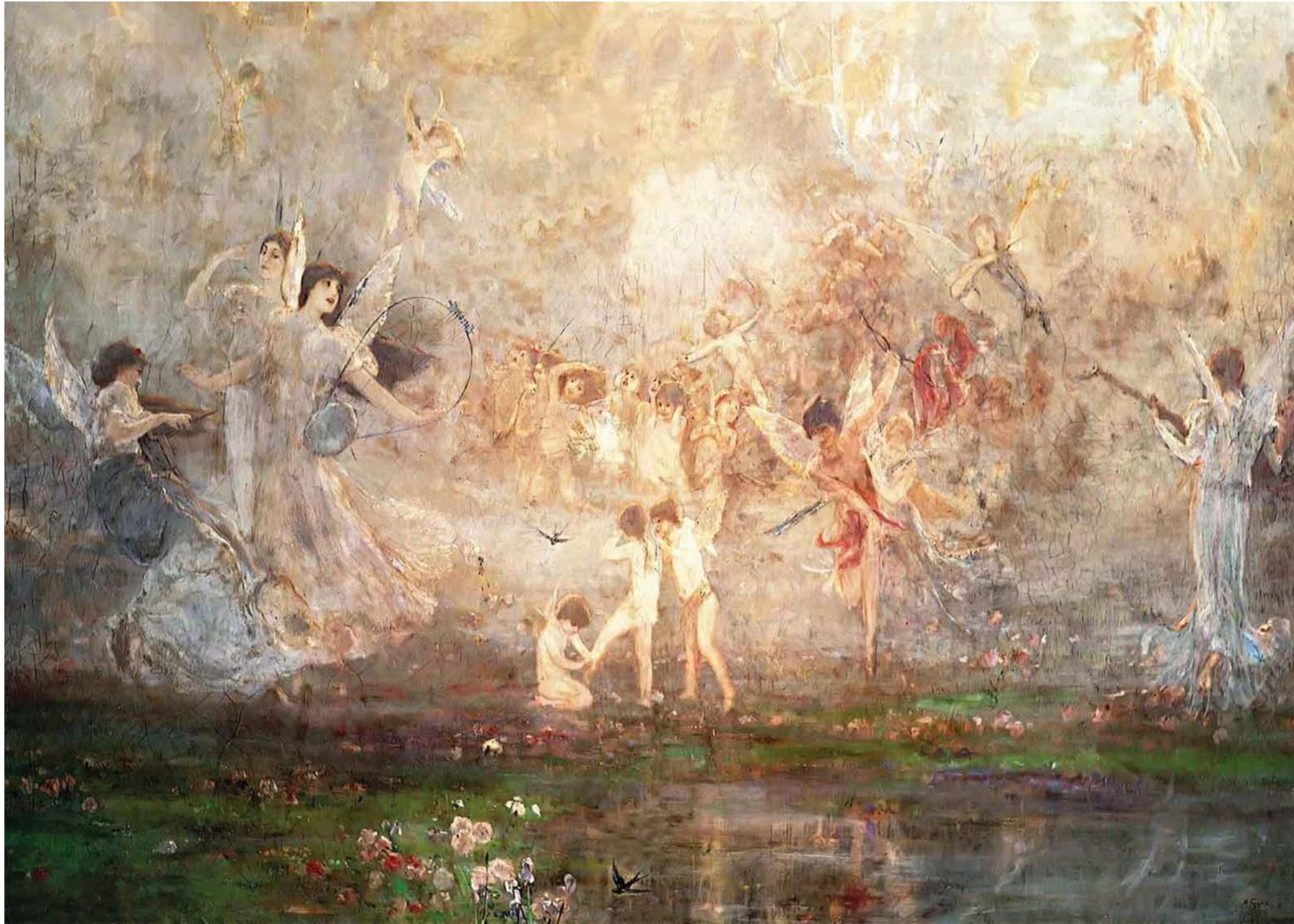
*“Την Άνοιξη αν δεν τη βρεις,
τη φτιάχνεις”.*
Οδυσσέας Ελύτης

Συγκρότηση υλικού με θέμα την Άνοιξη,
Καλλιόπη Κύρδη
Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων
Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας

Η Άνοιξη, Σάντρο Μποτιτσέλι (1482)

Εαρινή Συμφωνία, Ν. Γύζης

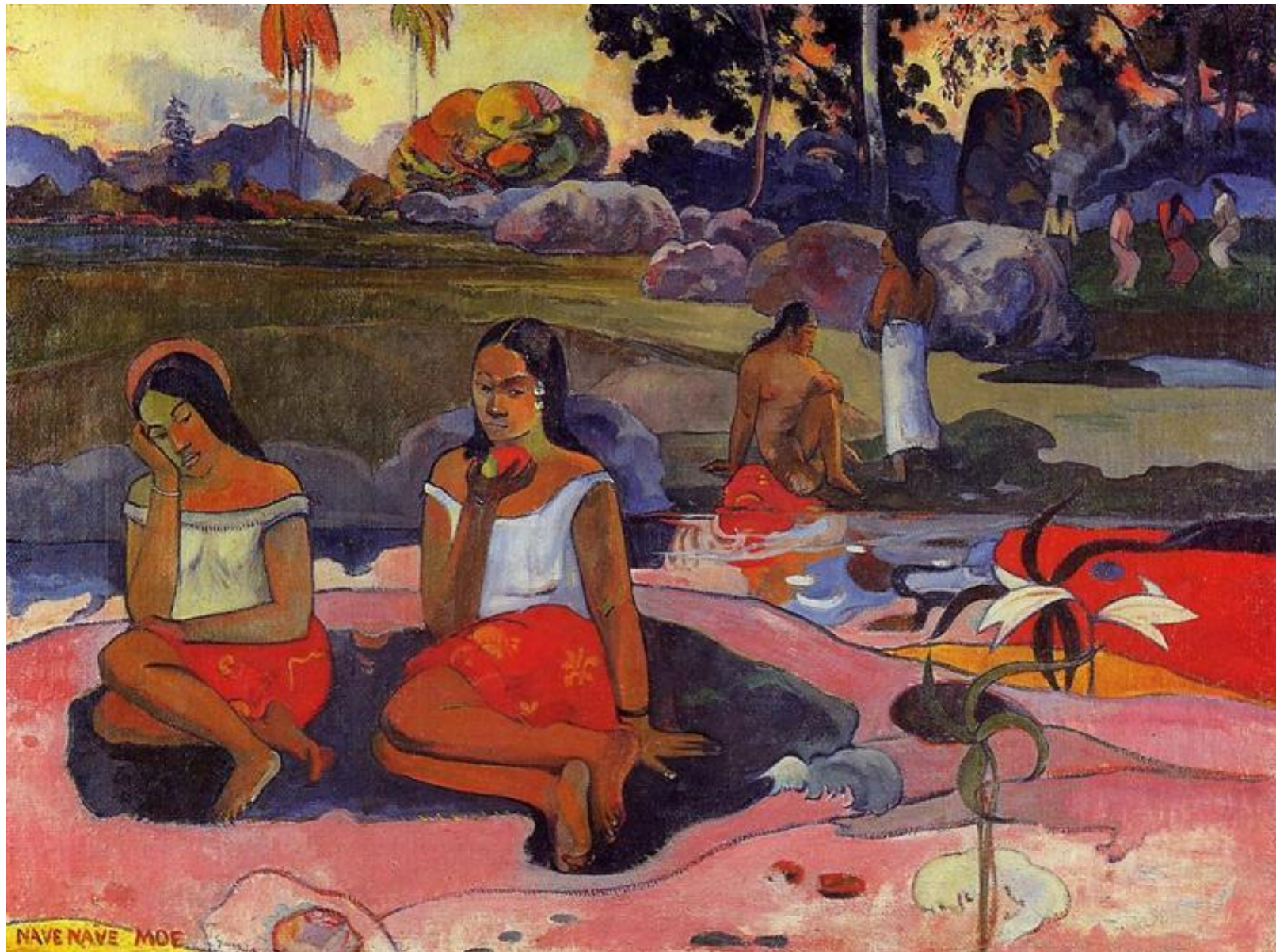
Απρίλη, Απρίλη δροσερέ
και Μάη με τα λουλούδια,
όλον τον κόσμο εγέμισες
λουλούδια και καλούδια.

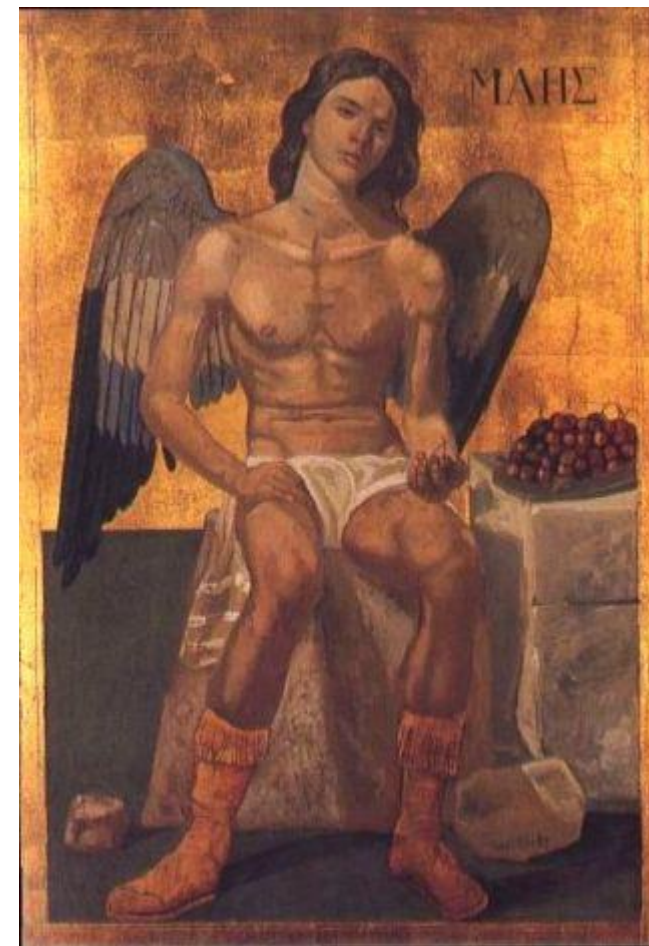
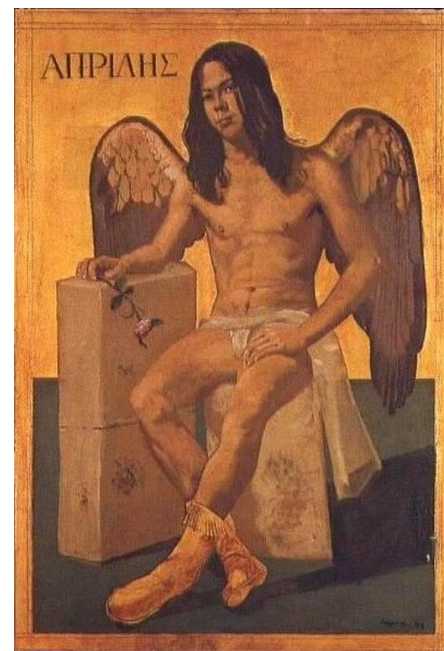
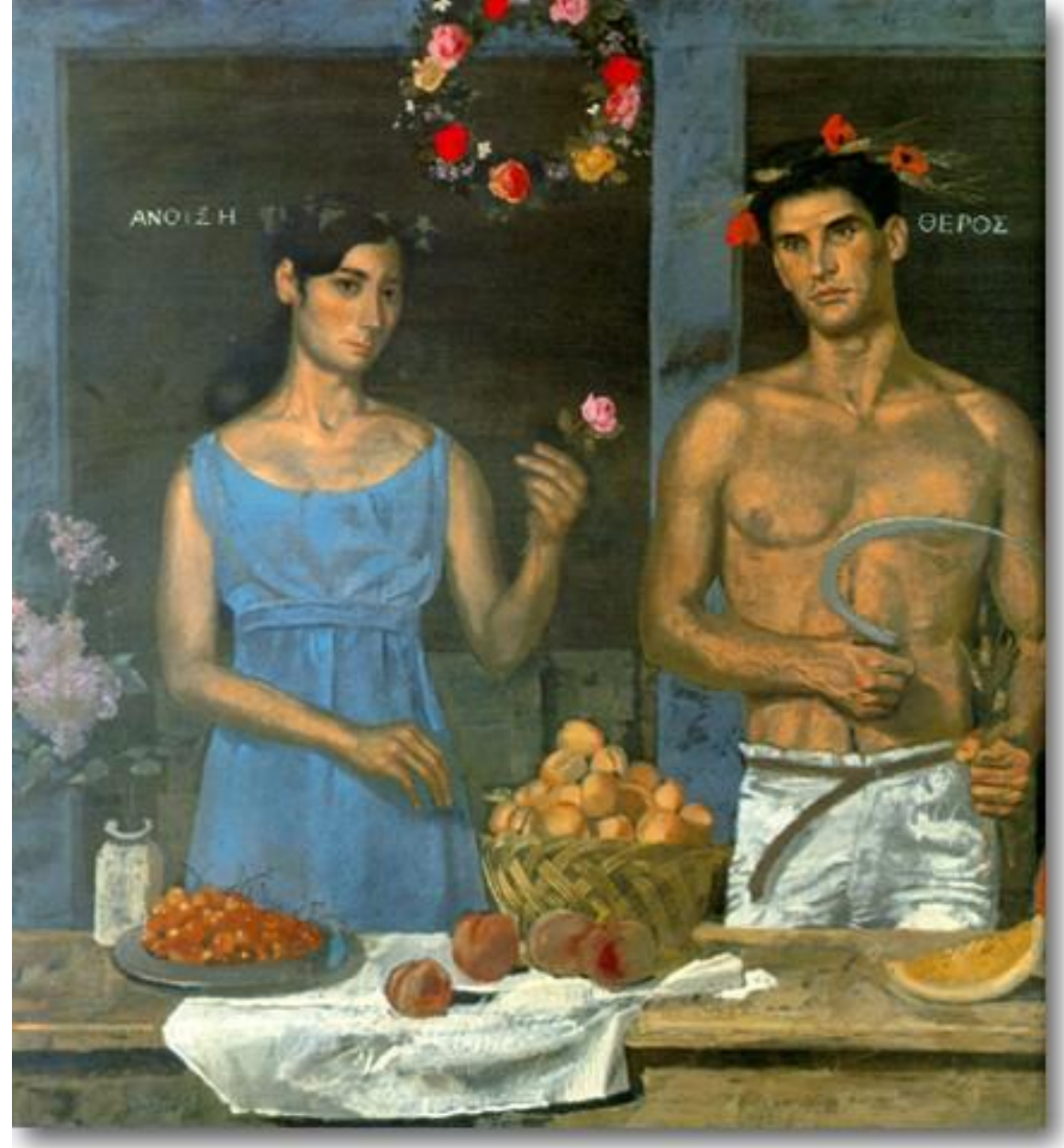
Δημοτικό τραγούδι

Άνοιξη, Γκιουζέπε Αρτσιμπόλντο

Ιερή Άνοιξη, Πολ Γκογκέν

Μάρτης, Απρίλης, Μάης.
Γιάννης Τσαρούχης

Οι Τέσσερις Εποχές (Λεπτομέρεια, Άνοιξη, Καλοκαίρι),
Τσαρούχης Γιάννης, 1968-69

Αγρός με παπαρούνες, Μάρσελ Σρέερ

Παπαρούνα κόκκινη
κι άλλη κατακόκκινη
δάνεισέ μου τ' άνθη σου
τ' ανθοκοκκινάδι σου.

Από Δημοτικό τραγούδι

.....
Οι παπαρούνες λυγερές
στον κάμπο σαν κοπέλες,
με πράσινα φορέματα
και κόκκινες ομπρέλες.

Γεώργιος Δροσίνης, *Σπίθες στη
στάχτη*

Άνοιξη στον Υμηττό,
Γιάννης Σταύρου

Καθαρώτατον ήλιο επρομηνούσε
Της αυγής το δροσάτο ύστερο αστέρι,
Σύγνεφο, καταχνιά, δεν απερνούσε
Τ' ουρανού σε κανένα από τα μέρη·
Και από 'κει κινημένο αργοφυσούσε
Τόσο γλυκό στο πρόσωπο τ' αέρι,
...

Διονύσιος Σολωμός

Έφτασ' η ώρα Άνοιξη
το λεν τα χελιδόνια
κι ο σκυθρωπός Χειμώνας
εκίνησε να φύγει·
του στέλνει κείνη λούλουδα,
αυτός της ρίχνει χιόνια,
και με τ' αθώο γέλιο της
τα δάκρυά του σμίγει.

Άνοιξη, Κώστας Καρυωτάκης

Ανθισμένη φουντουκιά, Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Η τοιχογραφία της άνοιξης,
Ακρωτήρι, Σαντορίνη, 16^{ος} αιώνας π.Χ.

Έρθε, ήρθε χελιδόνα
ήρθε και άλλη
μεληδόνα
κάθισε και λάλησε
και γλυκά κελάηδησε...

Από δημοτικό τραγούδι
(Χελιδόνισμα Θράκης)

Ανεβήκαμε στα φτερά των
χελιδονιών
για να κόψουμε λουλούδια
από τον ουρανό.

Γ. Ρίτσος

Χουάν Μιρό, Αγάπη χελιδονιών. 1934

Τα καλοτάξιδα πουλιά
χτίσαν το Μάρτη μια φωλιά
στο περιβόλι το παλιό
κι είχαν τον άνεμο σκολειό.

Μα με τ' Απρίλη τη χαρά
καινούργια βγάλανε φτερά
κι είδανε πέρα απ' το βουνό
του μισεμού τον ουρανό.

Δε μου φτάνει αυτός ο κήπος
δε μου φτάνει τούτη η γη
της καρδιάς μου ο κάθε χτύπος
είναι κι άλλη μια πηγή
που γυρεύει να βρει ακόμα
το καινούριο της το χώμα.

Νίκος Γκάτσος

Άνοιξη, Ρενέ Μαγκρίτ, 1965

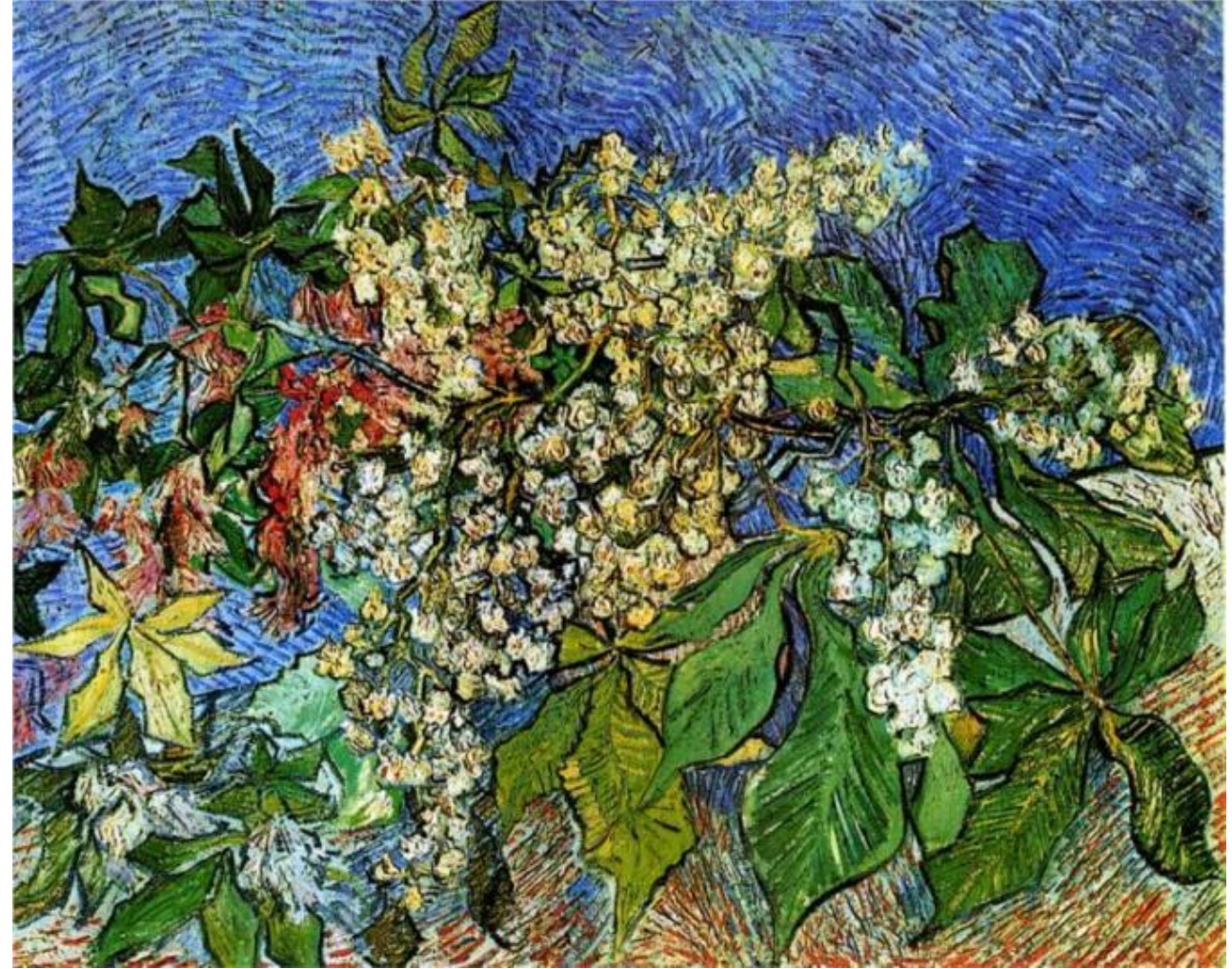
Διστάζει
καθώς βγαίνει απ' το μπουμπούκι
το μελισσάκι.

Χαϊκού του Μασαόκα Σίκι

Έργα του Qi Baishi

Ανοιξιάτικο Μπουκέτο, Pierre-Auguste Renoir, 1866

Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Ανάμεσα στην ισημερία
της άνοιξης
και την ισημερία
του φθινοπώρου
εδώ είναι τα τρεχάμενα νερά
εδώ είναι ο κήπος
εδώ βουίζουν οι μέλισσες
μες στα κλωνάρια
και κουδουνίζουνε
στ' αυτιά ενός βρέφους
και ο ήλιος να!
και τα πουλιά του
παραδείσου
ένας μεγάλος ήλιος
πιο μεγάλος απ' το φως.

Γιώργος Σεφέρης, «Πρωί»
(απόσπασμα)

Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Ένας δεντρόκηπος
την άνοιξη,
Κλοντ Μονέ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Αν με βλέπουν να στέκομαι
όρθιος, ακίνητος, μες
στα λουλούδια μου, όπως
αυτή τη στιγμή,
θα νόμιζαν πως τα διδάσκω. Ενώ
είμαι εγώ πού ακούω
κι αυτά που μιλούν.
Έχοντάς με στο μέσο
μου διδάσκουν το φως.

Νικηφόρος Βρεττάκος

Άνοιξη,
Πίτερ Μπρέγκελ
ο νεότερος, 17^{ος} αιώνας

Δεν έχω άλλα
λουλούδια να σου
φέρω,
όμως μια μέρα θα γίνω
ο μέγας κηπουρός.
Θα φυτεύω θα κλαδεύω
θα ποτίζω
θα 'χω το σπίτι μου
πάνω σ' ένα σύννεφο
θ' ανάβω τα όνειρά μου
με τον ήλιο.

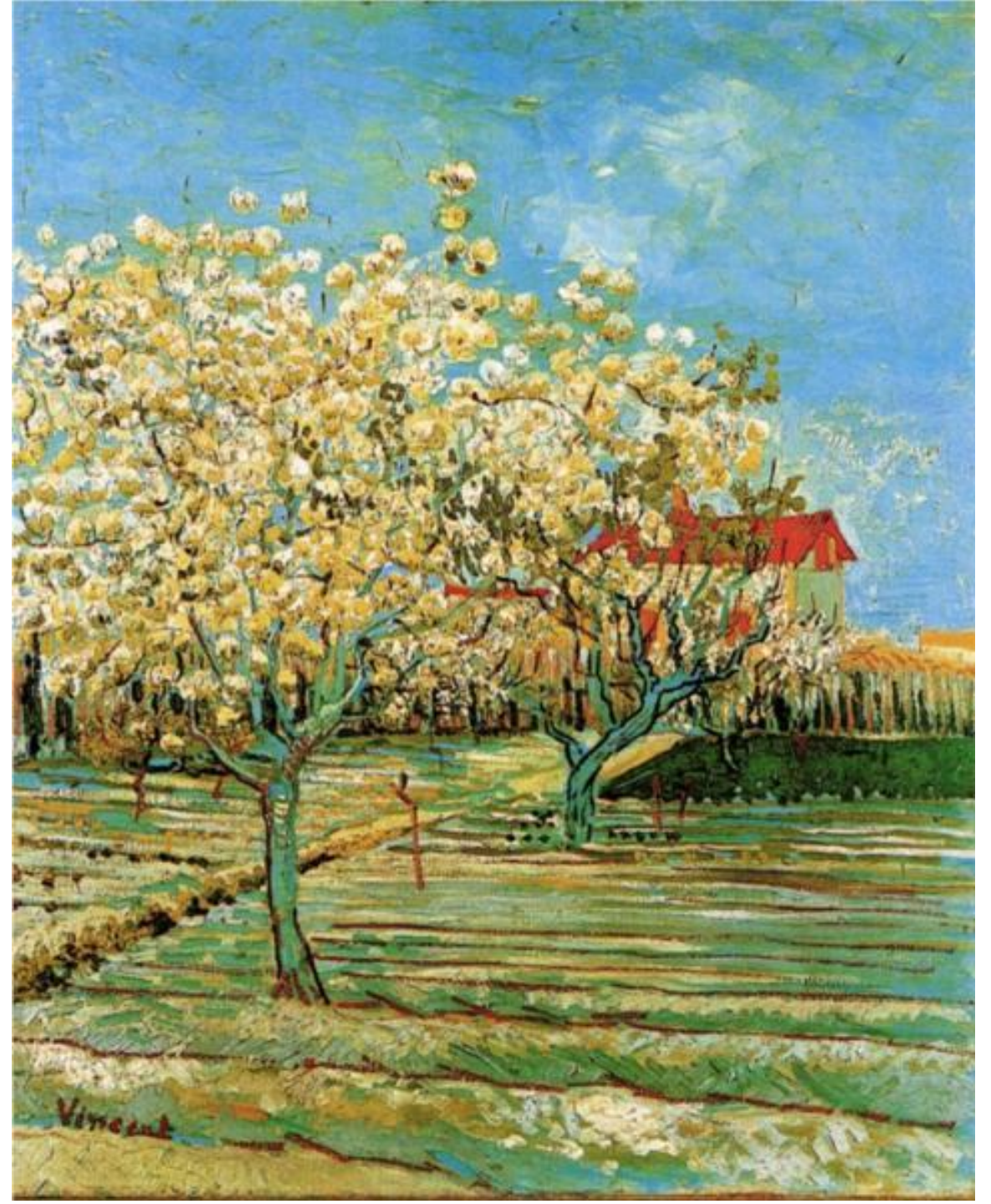
Μίλτος Σαχτούρης

Για δεσ περβόλι όμορφο,
για δεσ κατάκρυα βρύση
κι όσα δέντρα έστειλε ο Θεός
μέσα 'ναι φυτεμένα
κι όσα πουλιά πετούμενα μέσα
είναι φωλεμένα.

Μέσα σε εκείνα τα πουλιά
βρέθηκε ένα παγώνι
και χτίζει τη φωλίτσα του
σε μιας μηλιάς κλωνάρι.

Δημοτικό τραγούδι

Οπωρώνας, Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Μονοπάτι στον κήπο,
Κλόντ Μονέ

[...] Θυμήσου ότι τον χειμώνα
κάτω από το πικρό χιόνι
ζει ο σπόρος
που με την αγάπη του ήλιου
γίνεται τριαντάφυλλο την άνοιξη.

Μπ. Μίντλερ, «Το τριαντάφυλλο»

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΛΟΥΛΟΥΔΙΟΥ

Είμαι μια ευγενική λέξη που ειπώθηκε
και επαναλαμβάνεται
με τη φωνή της φύσης.

Είμαι ένα αστέρι που έπεσε
από τη γαλάζια τέντα πάνω στο πράσινο χαλί.

[...] Ο Χειμώνας με φύλαξε στα σπλάχνα του
και η Άνοιξη με γέννησε
το Καλοκαίρι με ανάθρεψε στην αγκαλιά του
και κοιμήθηκα στο κρεβάτι του Φθινόπωρου.

[...] Οι πεδιάδες στολίζονται
με τα ωραία χρώματά μου
και ο αέρας αρωματίζεται με την ευωδιά μου.

[...] Για κρασί πίνω τη δροσοσταλίδα
κι αφουγκράζομαι τις φωνές των πουλιών
χορεύω με το ρυθμικό λίκνισμα του χορταριού.

Χαλίλ Γκιμπράν (αποσπάσματα)

Ο κήπος, Βασίλι Καντίνσκι. 1910

Μαζεύοντας
λουλούδια,
Ογκίστ Ρενουάρ

Συμεών Σαββίδης, 1910

Μπορείς να κόψεις όλα τα λουλούδια,
αλλά δεν μπορείς να εμποδίσεις την
Άνοιξη να 'ρθει.

Πάμπλο Νερούντα

Ένα λουλούδι εγύρεψα,
μονάχα ένα λουλούδι μ' ολόγλυκη ευωδιά.
Κι εγώ το αντάξιό του για σας θε νά 'λεγα τραγούδι
να σας ευφράνω την καρδιά.

Μυρτιώτισσα, Ένα λουλούδι (απόσπασμα)

Πάμπλο Πικάσο

Λουλούδια, Άντι Γουόρχολ

Είδα στη σκιά
Ένα μικρό λουλούδι
να φυτρώνει,
Λαμπερό σαν αστέρι
Σαν όμορφα μάτια.
Ήθελα να το κόψω
Μα μου είπε γλυκά:
Για να μαραθώ
Πρέπει να με κόψεις;

Γκαίτε (απόσπασμα)

Μανώλης Χάρος

Στον κήπο μού γελούσανε τα ρόδα, οι μενεξέδες,
κάτου από πέπλους μού έστελναν δροσοχαιρετισμούς.
Και πέρασα. Οι αμύριστοι στοχαστικοί πανσέδες
με κοίταζαν, ασάλευτοι. Και στάθηκα σ' αυτούς.

Κωστής Παλαμάς

Άνοιξη, Πάμπλο Πικάσο

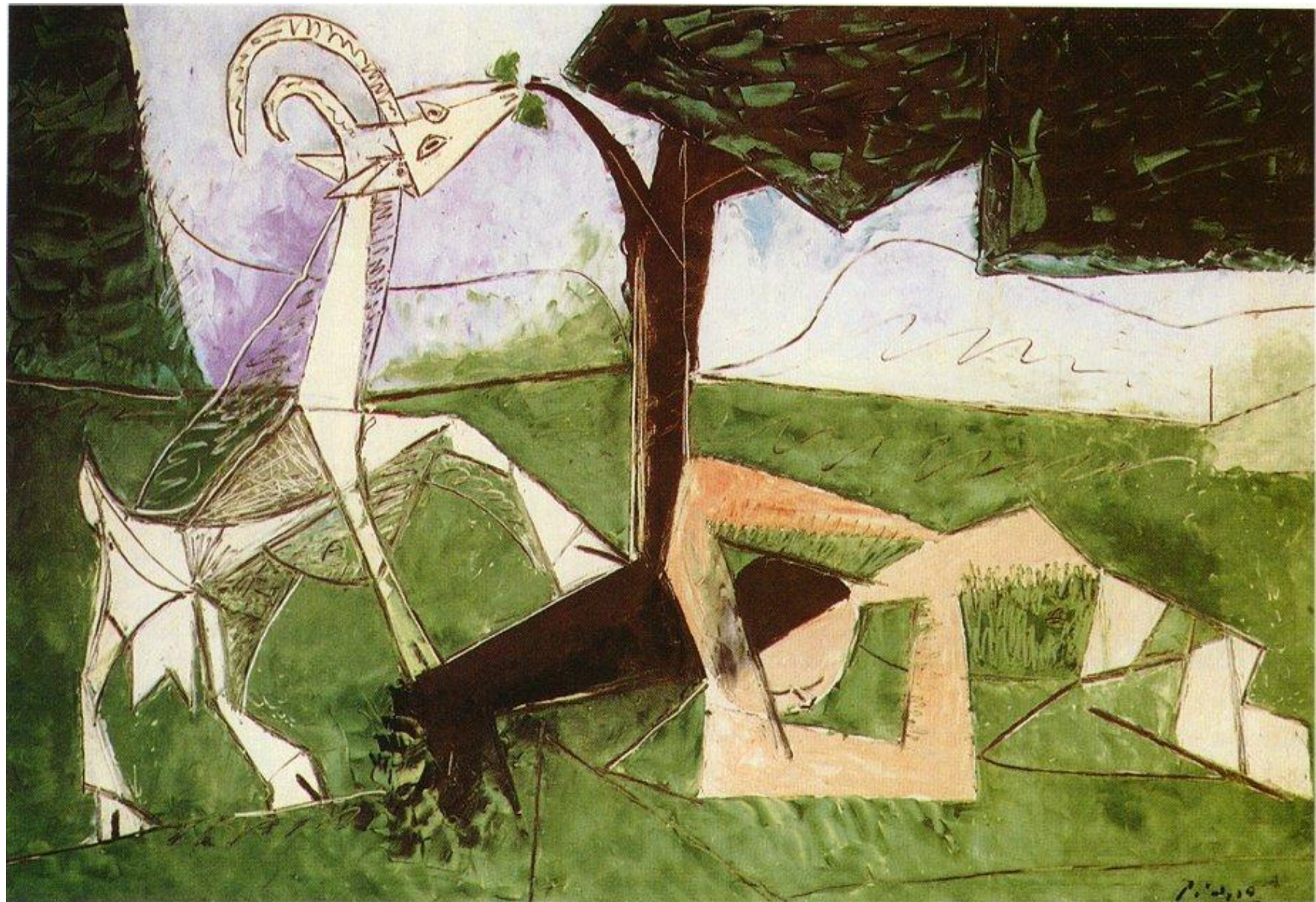
Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
που 'ναι πεταχτό,
κι έχει στο λαιμό στολίδια
κι ένα φυλαχτό.

[...]

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
που 'ναι τόσο δα,
και στο πράσινο χορτάρι
θέλει να πηδά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μα πολύ ζωηρό,
που 'μαθε τρελά παιχνίδια
και τρελό χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Μαρκ Σαγκάλ

Σήμερα μια μικρή κοπέλα,
με θαλασσιά κορδέλα στα μαλλιά,
Στάθηκε στην κορφή της λεύκας και κελαδάει.
Απ' το τραγούδι της πετούν μικρά πουλιά που γεμίζουν
τις αυλές και τις στέγες.

Τα πουλιά κάθονται στους ώμους των παιδιών.
Οι άνθρωποι μπλέκονται στα δίχτυα των αχτίνων και
τρεκλίζουν σαν πρωτόβγαλτα πουλιά.

Τα τριαντάφυλλα τρελάθηκαν
και κάνουν τούμπες μέσα στο νερό.

[...]

Κ' εμείς ξοπίσω τους, παιδιά, πουλιά,
λουλούδια και λιθάρια,
θα χορεύουμε σ' αλώνι του ήλιου τραγουδώντας τις
μέρες που δε χάνονται μες στο τραγούδι,
όταν οι μεγάλοι χορεύουν
μαζί με τα παιδιά τους τον ίδιο χορό της κάθε άνοιξης.

Γιάννης Ρίτσος, Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού

Συμβαίνει την Άνοιξη...

Η πρώτη μέρα του χρόνου για πολλούς λαούς δεν είναι η 1η Γενάρη. Πολλοί λαοί στον κόσμο πιστεύουν ότι η νέα χρονιά αρχίζει την άνοιξη. Γιατί τότε φυτρώνουν νέα φυτά από τους σπόρους, τα δέντρα βγάζουν φύλλα και λουλούδια, η φύση ξυπνά.

Έτσι και στα αρχαία χρόνια:

Η πιο παλιά αναφορά σε γιορτή για τον καινούριο χρόνο έρχεται από το 2000 π.Χ. περίπου, από την αρχαία Μεσοποταμία. Γιόρταζαν την πρωτοχρονιά την εαρινή ισημερία: Το σημερινό Μάρτιο, όταν μέρα και νύχτα έχουν ίσο χρόνο μέσα στο 24ωρο.

* *Ανάγλυφο από τη Μεσοποταμία με το θεό του ήλιου.*

Ανάγλυφο από τη Μεσοποταμία, με τη μάχη ανάμεσα στον ταύρο, που συμβολίζει τη γη, και το λιοντάρι, που συμβολίζει τον ήλιο: η μάχη είναι ισότιμη, όπως φαίνεται στο ανάγλυφο, τη μέρα της ισημερίας, δηλαδή την πρωτοχρονιά .

Κατά τους πρώτους αιώνες της, η χριστιανική εκκλησία θεωρεί αρχή του έτους τον Ευαγγελισμό (25 Μαρτίου). Αργότερα καταδικάζει ως ειδωλολατρική την Πρωτοχρονιά της 1ης Ιανουαρίου.

Πριν δεις τη συνέχεια, βρες έναν παγκόσμιο χάρτη. Θα μπορέσεις έτσι να ανακαλύψεις τις χώρες με τις ανοιξιάτικες Πρωτοχρονιές. Σε αυτόν τον χάρτη με κόκκινο βέλος οι περιοχές που αναφέρονται στη συνέχεια.

Την 1η Απριλίου, οι απόγονοι των αρχαίων Ασσυρίων, που κατοικούν στα σύνορα της Συρίας, της Τουρκίας και του Ιράν, με παραδοσιακές στολές και χορούς, γιορτάζουν τη δική τους Πρωτοχρονιά.

Οι Ασσύριοι
σήμερα είναι
χριστιανοί,
γιορτάζουν όμως
σύμφωνα με το
αρχαίο περσικό
ημερολόγιο.

Γίνονται
ομαδικοί γάμοι,
γιατί η μέρα
θεωρείται
τυχερή.

Το Νοβρούζ (Nowrūz), η Ιρανική Πρωτοχρονιά, είναι η πρώτη μέρα της Άνοιξης, η εαρινή ισημερία, στις 21 Μαρτίου. Η λέξη στα περσικά σημαίνει *Νέα Μέρα*. Πολλοί λαοί γιορτάζουν αυτή τη μέρα την πρωτοχρονιά: οι Αφγανοί, οι Κούρδοι, λαοί της κεντρικής Ασίας αλλά και των Βαλκανίων.

Η κοπέλα κρατάει γλάστρα με στάρι που μόλις έχει φυτρώσει και συμβολίζει την αναγέννηση.

Ένα έθιμο των παραμονών της Ιρανικής Πρωτοχρονιάς είναι να ανάβουν φωτιές και να τις πηδούν, τραγουδώντας «Το γεμάτο υγεία κόκκινο χρώμα σου είναι δικό μου, και το δικό μου άρρωστο κίτρινο είναι δικό σου».

Τα παιδιά βγαίνουν στο δρόμο, χτυπούν κουτάλια πάνω σε πήλινα δοχεία και ζητούν κέρασμα.

Έτσι διώχνουν την κακοτυχία.

ISNA

ISNA/PHOTO:MEHDI GHASEMI

Οι Κούρδοι, λαός που ζει ανάμεσα στην Τουρκία, τη Συρία και το Ιράκ, γιορτάζουν το Νεβρόζ, όπως ονομάζουν τη δική τους Πρωτοχρονιά, σχεδόν όπως οι Ιρανοί, στις 21 Μαρτίου.

Η μέρα αυτή είναι και εθνική εορτή για τον κουρδικό λαό, σε ανάμνηση μιας παλιάς τους νίκης. Το Νεβρόζ θεωρείται η γιορτή της Άνοιξης, της Ελευθερίας και της Πρωτοχρονιάς ταυτόχρονα.

Πηγαίνουν σε
μεγάλες
οικογενειακές
παρέες στην
εξοχή, όπου
τρώνε και
χορεύουν για να
υποδεχτούν την
άνοιξη.

- Στο **Αφγανιστάν**, που έχουν την ίδια Πρωτοχρονιά, ετοιμάζουν μια φρουτοσαλάτα με 7 αποξηραμένους καρπούς: σταφίδες, τζίτζιφα, φιστίκια, φουντούκια, βερίκοκα, καρύδια και αμύγδαλα.
- Πλήθη κόσμου ταξιδεύουν μέχρι το μπλε τζαμί για τη γιορτή των κόκκινων λουλουδιών.

Στη **Ρωσία**, πριν αρχίσουν να ακολουθούν το σημερινό ημερολόγιο, γιόρταζαν την Πρωτοχρονιά το Μάρτιο. Εκείνη τη μέρα ήταν έθιμο όλα τα νιόπαντρα ζευγάρια να πηγαίνουν στα χωράφια, που ήταν ακόμα χιονισμένα: όπως ξεκίναγαν εκείνοι μια νέα ζωή, έτσι και η γη, που σε λίγο θα κάρπιζε.

Νεαρά αγόρια και κορίτσια περιφέρονταν στα χωριά κρατώντας πράσινα κλαδιά και λουλούδια και σε κάθε σπίτι έλεγαν τραγούδια, ενώ υπήρχε το συνήθειο να στολίζουν και να βάζουν αυγά, σύμβολα της νέας ζωής, έθιμο που αργότερα συνδέθηκε με το χριστιανικό Πάσχα.

Στη **Σρι Λάνκα**, η πρωτοχρονιά ονομάζεται Σινχάλα (Sinhala) και γιορτάζεται στις 13 ή 14 Απριλίου. Είναι το τέλος της εποχή της συγκομιδής των καρπών. Το τέλος του παλιού χρόνου και η αρχή του νέου, απέχουν αρκετές ώρες μεταξύ τους. Αυτές οι ώρες λέγονται νεκρή περίοδος. Τότε οι άνθρωποι δεν πρέπει να κάνουν τίποτα άλλο, παρά να προσεύχονται και να παίζουν ένα παραδοσιακό παιχνίδι, το *ραμπάνα*.

Μόλις ξεκινήσει ο νέος χρόνος ανάβουν μια λάμπα που καίει λάδι και καθαρίζουν το σπίτι. Συχνά στολίζουν τη λάμπα.

Στα σπίτια ανάβουν φωτιά και ετοιμάζουν σε πήλινα δοχεία το Κιρι-μπάθ (ρόφημα από γάλα, ρύζι, γάλα καρύδας και αλάτι).

Πολλοί γυρίζουν στους δρόμους
παίζοντας κρουστά.

Σπάνε καρύδες
για το καλό.

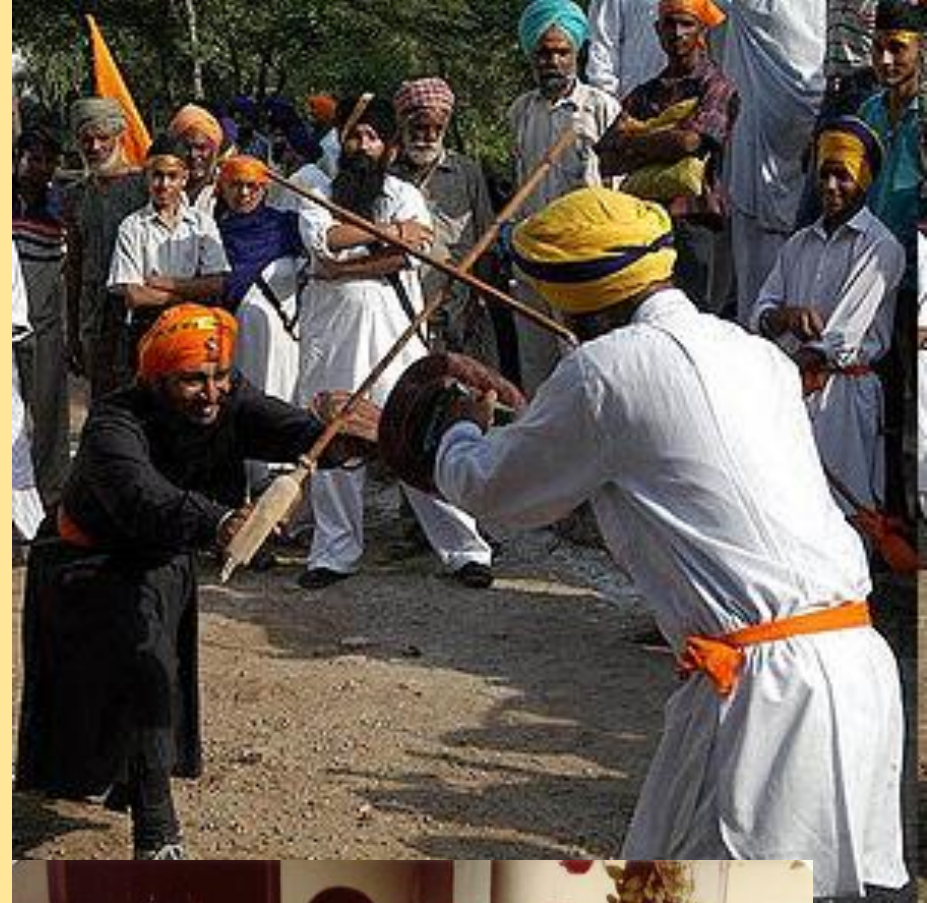
Τα παιδιά ανεβαίνουν σε
στύλους για να πιάσουν δώρα.

Στις 13 ή 14 Απριλίου είναι και για τους Σιχ της **Ινδίας** πρωτοχρονιά. ονομάζεται Βαϊσάκι. Γιορτάζουν την επέτειο της ίδρυσης της θρησκείας τους αλλά και τη συγκομιδή των καρπών. Οι δρόμοι γεμίζουν ανθρώπους που πάνε να προσφέρουν λουλούδια στους ναούς. Την ίδια μέρα γιορτάζουν οι Σιχ σε όλο τον κόσμο.

Οι Σιχ, που ζουν στην **Ινδία**, κάνουν το Μάρτιο μια μεγάλη γιορτή, τη Χόλα Μαχάλα, που συμπίπτει με την αρχή της Άνοιξης. Η γιορτή κρατάει μια βδομάδα και περιλαμβάνει παραδοσιακά αγωνίσματα, μουσική και ανάγνωση θρησκευτικής ποίησης. Κατασκηνώνουν στη φύση και τρώνε μόνο φρούτα και λαχανικά.

Το Γκουντχί Παντβά, στις 6 Απριλίου, είναι η πρωτοχρονιά των **Ινδουιστών** (Θρησκεία της **Ινδίας**). Κρεμούν στην είσοδο του σπιτιού ένα ύφασμα με κεντήματα, σαν σημαία, που συμβολίζει τη νίκη του Ράμα, ιδρυτή της Θρησκείας τους. Νίκη του καλού απέναντι στο κακό. Το τοποθετούν πάνω σε ένα καλάμι μαζί με φύλλα από μάνγκο και λουλούδια. Στην κορφή τοποθετούν ανάποδα ένα μεταλλικό δοχείο. Είναι η εποχή που ο ήλιος γίνεται πιο ζεστός και ωριμάζουν τα μάνγκο, ο βασιλιάς των φρούτων για τους Ινδούς.

μάνγκο

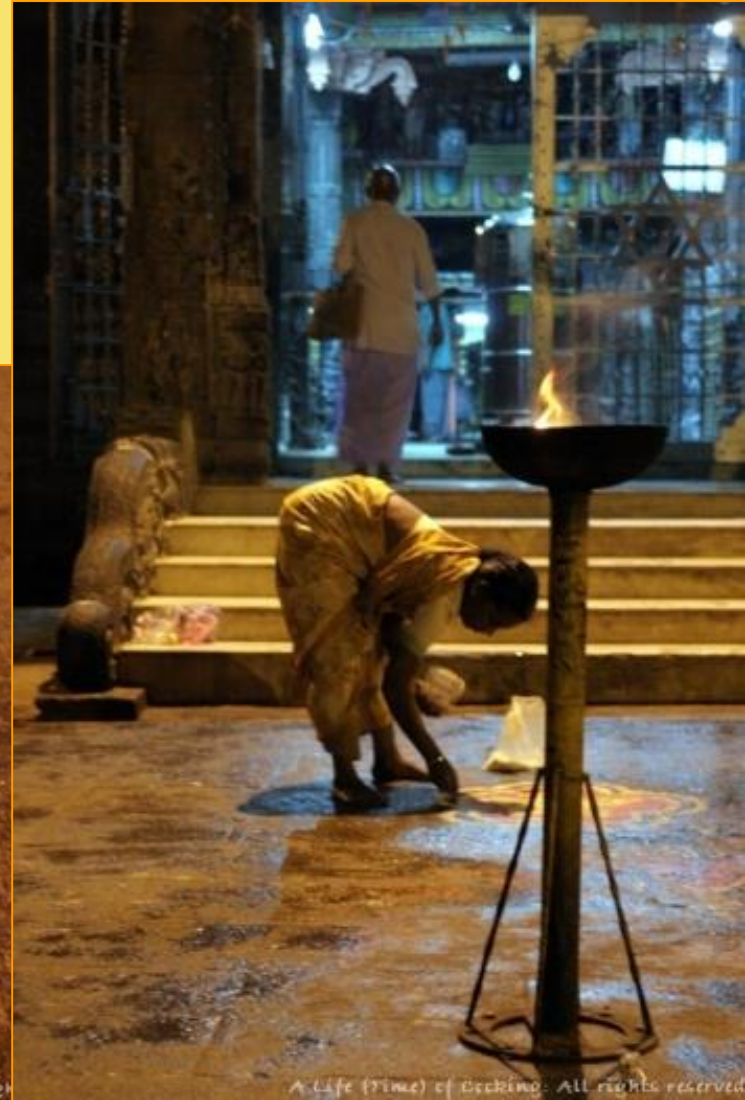
Το παραδοσιακό φαγητό της μέρας πρέπει να είναι ταυτοχρόνως γλυκό, πικρό, ξινό, καυτερό, αλμυρό, όπως είναι η ζωή.

Περιέχει μάνγκο, λουλούδια του ινδικού δέντρου νεέμ, ζάχαρη, καυτερή πιπεριά, κομματάκια καρύδας, αλάτι.

Γυναίκες με παραδοσιακά ρούχα σε ιερή παρέλαση, για το νέο έτος.

Οι γυναίκες στολίζουν με ζωγραφιές από αλεύρι ρυζιού την είσοδο του σπιτιού και ανάβουν ένα λυχνάρι για να φέρνει φως όλο το χρόνο στο σπίτι.

Ζωγραφιές από αλεύρι ρυζιού.

Ο νέος χρόνος στο νησί **Μπαλί της Ινδονησίας** ξεκινά στη χάση του φεγγαριού, μετά την εαρινή ισημερία. Η πρωτοχρονιά δηλαδή είναι κινητή γιορτή, ανάμεσα στις 21 Μαρτίου και τα μέσα Απριλίου.

Προσφορές

Η Πρωτοχρονιά (Νιέπι) είναι ημέρα σιωπής. Οι άνθρωποι δε μιλούν και μένουν στα σπίτια τους, ώστε να βρει η φύση την ισορροπία της. Δεν επιτρέπεται η κυκλοφορία κανενός οχήματος.

Το σχέδιο έγινε στην είσοδο ενός καφενείου για να υποδείξει στους τουρίστες να σεβαστούν τη μέρα της Σιωπής.

Τρεις μέρες πριν τη Μέρα Σιωπής γίνεται το Μελάστι: οι Μπαλινέζοι καθαρίζουν (εξαγνίζουν) τα αγάλματα που τους βοηθούν να πλησιάσουν το Θεό, όταν προσεύχονται. Πηγαίνοντας τα ιερά αντικείμενα στη θάλασσα ή στο ποτάμι παίρνουν από το νερό και το θεό των νερών Μπαρούνα (ο Ποσειδώνας του Μπαλί) την ευλογία της αιώνιας ζωής.

Σε μερικά χωριά του
Μπαλί
αναπαριστούν
σκηνές από τη ζωή
του Ράμα, του
ιδρυτή της
θρησκείας τους.

Η Πρωτοχρονιά στην **Ταϊλάνδη** ονομάζεται Σονγκράν και γιορτάζεται ανάμεσα στις 13 και τις 15 Απριλίου, την πιο ζεστή εποχή για τη χώρα αυτή. Είναι το τέλος της περιόδου της ξηρασίας.

Αφήνουν στο νερό των ποταμών ή των λιμνών αναμμένα καντήλια για καλή τύχη. Πιστεύουν ότι έτσι διώχνουν τα προβλήματα μακριά.

Τη μέρα αυτή ρίχνουν νερό στα αγάλματα του Βούδα.
Συχνά στο νερό βάζουν και αρωματικά χόρτα.
Με το νερό που τρέχει, θέλουν να δείξουν ότι διώχνουν
μακριά από την νέα χρονιά κάθε τι κακό.

Την Πρωτοχρονιά, οι περισσότεροι
Ταϊλανδοί πηγαίνουν στα χωριά τους
για να συναντήσουν τους
ηλικιωμένους της οικογένειάς τους.
Τους ρίχνουν νερό στα χέρια,
δείχνοντας έτσι το σεβασμό τους.

Ρίχνουν σκόνη στο πρόσωπό τους, συνήθως από κιμωλία, που συμβολίζει τις αμαρτίες όλου του χρόνου, και νερό για την κάθαρσή τους.

Το νερό που ρίχνουν την Πρωτοχρονιά (τέλος της περιόδου της ξηρασίας) είναι το πιο εντυπωσιακό έθιμο: με μπετόνια, λάστιχα, νεροπίστολα, καταβρέχουν ο ένας τον άλλο.

Ακόμα και οι ελέφαντες συμμετέχουν.

Την ίδια μέρα γιορτάζουν και στη γειτονική **Καμπότζη** την πρωτοχρονιά. Παίζουν όλη τη μέρα παραδοσιακά παιχνίδια.

Ένα αγαπημένο τους παιχνίδι παίζεται από δυο ομάδες 10 ή 20 παιδιών: μια ομάδα αγοριών και μια κοριτσιών. Στέκονται απέναντι. Η μια ομάδα ρίχνει στην άλλη μια μπάλα από κουρέλια. Μόλις την πιάσουν, πρέπει να την πετάξουν πάλι πίσω γρήγορα. Αν η μπάλα χτυπήσει κάποιον, τότε η ομάδα του πρέπει να χορέψει, ενώ η άλλη ομάδα τραγουδά.

Οι βουδιστές πιστεύουν ότι τα ζώα πρέπει να ζουν ελεύθερα. Έτσι την πρωτοχρονιά, για να το καλό, απελευθερώνουν ζώα: πουλιά, χελώνες, καβούρια, ψάρια.

- Για τη φυλή Μαντίγκο της **Σιέρα Λεόνε** (Αφρική) η γιορτή της Πρωτοχρονιάς συμπίπτει με την εποχή της σποράς, τον Απρίλιο, στο τέλος της περιόδου της ξηρασίας. Η περίοδος των βροχών που έρχεται, θα φέρει νέα ζωή.
- Τη μέρα αυτή καθαρίζουν τα σπίτια, παίζουν μουσική και αποκτούν καινούρια δοχεία για να «δεχτούν το καινούριο νερό».

Εκπαιδευτικό υλικό για την Άνοιξη

Συνοδευτικό ppt με α] έργα Τέχνης και ποίηση β] ανοιξιάτικες πρωτοχρονιές

1. Χελιδονίσματα

*Χελιδόνι μου γοργό,
Χελιδόνι μου γοργό,
Που 'λθες απ' την ερημό,

Τι καλά μας έφερες;
Την υγεία και την χαρά
Και τα κόκκινα τ' αυγά.*

Περισσότερα χελιδονίσματα (από διαφορετικές περιοχές) στο http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=51&cat_id=2

Τραγουδώντας τα:

- Χελιδόνισμα, από τον δίσκο Περπερούνα της Δόμνα Σαμίου <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=507>
- Χελιδόνισμα Ρόδου, Λύκειο Ελληνίδων Καλαμάτας https://www.youtube.com/watch?v=YZYaFFW_WLO
- Χελιδόνισμα Θράκης, Μουσικό εργαστήρι "NOTA", <https://www.youtube.com/watch?v=XDBP65mgWBw>

1. Μουσικές για την άνοιξη

- Antonio Vivaldi **Άνοιξη** (από τις τέσσερις εποχές) <https://www.youtube.com/watch?v=3LiztfE1X7E>
- Frédéric Chopin , **βαλς της Άνοιξης** <https://www.youtube.com/watch?v=a0hFZPvanMs>
- Frédéric Chopin – **Όνειρα του Απρίλη** <https://www.youtube.com/watch?v=MxvUcVKf3AY>
- Tchaikovsky – **βαλς των λουλουδιών** <https://www.youtube.com/watch?v=QxHkLdQy5f0>
- Ludwig van Beethoven – **Άνοιξη**, Σονάτα για βιολί και πιάνο [Sonata No.5.Op24.Spring, Allegro] <https://www.youtube.com/watch?v=AcofgtIKdj4>
- Francesco Landini - Ecco la primavera (**Νάττη η άνοιξη**), τραγούδι της Αναγέννησης <https://www.youtube.com/watch?v=nHXtzNxzOY>

Από την Ελλάδα

- **Δρόμος της Άνοιξης**, Σταμάτης Σπανουδάκης <https://www.youtube.com/watch?v=d87HoiPpf0s>
- **Η Άνοιξη**, Μίκης Θεοδωράκης, από τη συλλογή *Τα παιδικά μου τραγούδια*, σε στίχους Δ. Σολωμού. Ερμηνεία παιδική χορωδία Τυπάλδου <https://www.youtube.com/watch?v=J08dzlYI99g>
- **Λουλούδι μαγεμένο**. Μουσική: Παντελής Θαλασσινός, στίχοι: Ηλίας Κατσούλης, τραγούδι Φαίδρα Θαλασσινού και Παντελής Θαλασσινός • από το παραμύθι της Σοφίας Δήμου "Το ταξίδι της μαγικής μαργαρίτας» https://www.youtube.com/watch?time_continue=236&v=f4tdbRtzGEM&feature=emb_logo
- **Γεια σου κύριε μενεξέ** (Το τραγούδι του κοριτσιού) Ποίηση: Οδυσσέας Ελύτης, από το έργο *Ο Ήλιος, ο Ηλιάτορας*. Μελοποίηση: Δημήτρης Λάγιος. https://www.youtube.com/watch?v=1ZY4_7SC1E
- **Το Χρυσολιφούρφουρο**, ΕΔΩ ΛΙΛΙΠΟΥΠΟΛΗ. Μουσική: Νίκος Κυπουργός. Στίχοι: Μαριανίνα Κριεζή. Ερμηνεία: Σαβίνα Γιαννάτου <https://www.youtube.com/watch?v=7BcAIB9zVlo> / Οι στίχοι: <https://www.artsandthecity.gr/stixoi>
- **Για δεξ περ'βόλιν όμορφο**, από τον δίσκο Περπερούνα, της Δόμνας Σαμίου <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=511>
- **Μια Κυριακή του Μάρτη**. Μουσική Λουκιανός Κηλαηδόνης, Στίχοι Νίκος Γκάτσος, Ερμηνεία Δήμητρα Γαλάνη <https://www.youtube.com/watch?v=1E6Xwyp2KtQ>
- **Απρίλη μου**. Μουσική, στίχοι: Μίκης Θεοδωράκης. Ερμηνεία Γρηγόρης Μπιθικώτσης. <https://www.youtube.com/watch?v=88Ys9E8eZNo>
- **Η Άνοιξη πάλι ντύθηκε**. Μουσική: Ρίκα Δεληγιαννάκη Ποίηση: Μηνάς Δημάκης Τραγουδούν: Γιώργος Μούτσιος, Ευγενία Συριώτη <https://www.youtube.com/watch?v=R9FA6qe1De4&list=PLHuWVgtTO6Ng8ScYnfS9p60hfYDtldblIO&index=2>
- **Το βαλς του Απρίλη**. Μουσική: Λάζαρος Σαμαράς. Στίχοι: Σοφία Καραχάλιου Ερμηνεία: Φωτεινή Βελεσιώτου <https://www.youtube.com/watch?v=I3PzAHU-SSs>

ΠΑΣΧΑ

- [Εκπαιδευτικό υλικό για το Πάσχα](#) από το Υπουργείο Παιδείας Κύπρου
- [Εθιμολογία του Πάσχα](#), Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας
- [Έθιμα του Πάσχα](#), Φωτόδεντρο
- Ημέρα της Λαμπρής, Διονύσιος Σολωμός. Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=214&cat_id=9
- Πάσχα στα πέλαγα, Ανδρέας Καρκαβίτσας. Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=217&cat_id=9
- [Το Πάσχα του Πασχάλη](#), από τον Μικρό Αναγνώστη (ΕΚΕΒΙ)

- [Κάλαντα του Λαζάρου](http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tradition/lazarus_carols.htm) (το έθιμο και οι στίχοι) (http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tradition/lazarus_carols.htm), οι στίχοι και το έθιμο του Σαββάτου του Λαζάρου, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Προσωπικές Ιστοσελίδες
- Στίχοι από κάλαντα του Λαζάρου και της Κυριακής των Βαΐων. Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=212&cat_id=9

Τραγουδώντας:

- Έρθεν ο Λάζαρος, Κάλαντα Βαΐων, Δόμνα Σαμίου <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=488>

*Έρθεν ο Λάζαρης, ήρθαν τα Βάγια,
 ήρθε κι η γιορτή που τρώμε ψάρια,
 οι κοτούλες σας αυγά γεννούνε
 κι οι φωλίτσες σας δεν τα χωρούνε,
 δώστε μας και μας για να χαρούμε
 και το Λάζαρο για να σας πούμε.
 Κουφολάζαρε, κουφοπερδίκι
 δώσ' μου ένα αβγό να πάω σ' άλλο σπίτι.*

Περισσότερα:

- Κάλαντα των Βαΐων (Λαζάρου), Δόμνα Σαμίου, <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=535>
- Κάλαντα των Βαΐων (Λαζάρου), Δόμνα Σαμίου <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=320>
- Λαζαρίτικο ευχετικό τραγούδι (Κάλαντα Βαΐων), Δόμνα Σαμίου <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=319>
- Εδώ διαβαίνει ο Λάζαρος Λάζαρος. Κάλαντα, Δόμνα Σαμίου <https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=491>

Της Μ. Εβδομάδας και του Πάσχα:

- [Παιδικό Μ. Εβδομάδας](#), Δόμνας Σαμίου
- [Θρήνος Μ. Παρασκευής](#) Σήμερα μαύρος ουρανός (Χρόνης Αηδονίδης, Νεκταρία Καραντζή)
- Δόξα να 'χει πάσα ημέρα, Χορός του Πάσχα, Δόμνα Σαμίου
<https://www.domnasamiou.gr/?i=portal.el.songs&id=55>
- [Παραδοσικά τραγούδια για το Πάσχα](#), από το www.ogdoo.
- Πάσχα των Ελλήνων (Στ.Κουγιουμτζή-Γ.Θέμελη) Τραγουδά ο Γιώργος Νταλάρας
<https://www.youtube.com/watch?v=E3XQ4X99bHU>